

BAŐKAN MESAJI

Değerli Dostlar,

Yirmi yıl içinde gerçekleŐtirmiŐ olduğu yatırımlarla Türk Turizminin Dünya Turizmini yönlendiren bir konuma gelmesinde etkin rolü olan TYD'nin VİZYONU,"Doğal ve Kültürel varlıklarımızı koruma-kullanma dengesi içinde sürdürülebilir turizm anlayıŐına sahip çıkararak ve destek vererek sektörde konaklama tesislerindeki nitelikli yatak kapasitesi ile yat, marina ve uçak kapasitelerinin artırılmasında uluslararası pazarın talep artıŐını dikkate alarak, turizmde ürünün çeŐitlendirilerek sezonun 12 aya yayılmasını sağlamaktır."

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100.yılıının kutlanacağı 2023 yılına kadar Türkiye turizminin uluslararası pazarlarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beŐ ülke arasında yer alması ve uluslar arası bir marka olması hedefi doğrultusunda çalıŐmaktayız.

Turizm sektörü, sayısal verilerle llp değerlendirildiği zaman anlamlı olmaktadır. Bu nedenle elinizdeki kitapçığı oluŐtururken T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C.Merkez Bankası, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB), Türk Hava Yolları (THY), Türkiye

Özel Sektör Havacılık İŞletmeleri Derneği (TSHİD) , Dünya Turizm rgt (UNWTO) gibi kuruluşların verilerinden yararlanılmıŐtır.

Türkiye turizminin geliŐmesine katkıda bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerine, medya mensuplarına ve yatırımcılarımıza Őkranlarımızı sunarım.

En içten saygılarımla,

Dr. Turgut GR

Yönetim Kurulu BaŐkanı

CHAIRMAN'S MESSAGE

Dear Friends,

Turkish tourism has played a major role in directing global tourism, due largely to the investments of the Turkish Tourism Investors Association (TYD) over the past twenty years. The vision of TYD is "to extend the season to 12 months by diversifying products and services, improving the quality of bed capacity at lodging facilities in the sector and increasing yacht, marina and flight capacity, taking into consideration the increasing global market demand, while protecting and preserving natural and cultural assets and keeping in line with and supporting the principle of sustainable tourism."

TYD is working vigorously towards a prime goal of placing Turkish tourism within the top five countries in the world with respect to arrivals and receipts, and establishing Turkish tourism as a global brand, by the year 2023, the mark of the 100th anniversary of the Republic of Turkey.

Given that the tourism sector is best assessed with statistical data, this booklet was prepared using input from such entities as Republic of

Turkey Ministry of Culture and Tourism, Republic of Turkey Prime Ministry Undersecretariat of Treasury, Central Bank of the Republic of Turkey, Turkish Statistical Institute (TURKSTAT), Association of Turkish Travel Agencies, Turkish Airlines, Turkish Private Air Carriers Association, World Tourism Organization (UNWTO).

I would like to express my appreciation to the government and private sector authorities, members of the press and to our tourism investors for their contribution to the development and success of Turkish tourism sector.

With kind regards,

Dr. Turgut GÜR
Chairman

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Tablo / Table	Sayfa / Page	Tablo / Table	Sayfa / Page
1. Yabancı Ziyaretçi Sayısı ve Turizm Gelirinin Yıllara Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals and Tourism Revenues by Years</i>	2	14. Turizm Gelirlerinin GSYİH ve İhracat Gelirleri İçindeki Payı <i>Share of Tourism Receipts in GDP and Export Revenues</i>	16
2. Yabancı Ziyaretçi Sayısı ve Turizm Gelirinin Aylara Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals and Tourism Revenues by Months</i>	3	15. Başlıca Sektörlerde Kişi Başı İstihdam Maliyeti <i>Employment Costs per Person in Main Sectors</i>	17
3. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Başlıca Ülkelere Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals by Main Countries of Nationality</i>	4	16. Yatırım Teşvik Belgeleri <i>Investment Incentive Certificates</i>	18
4. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Dünyadaki Bölgelere Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals by Regions in the World</i>	5	17. Bazı AB ve Akdeniz Ülkeleri ile Türkiye'de Uygulanan Turizm Teşvikleri <i>Tourism Investment Incentives in Some EU and Mediterranean Countries and Turkey</i>	19
5. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals by Main Tourism Centers</i>	6	18. Hava yolu Taşımacılığı <i>Air Transportation</i>	23
6. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Taşıt Araçlarına Göre Dağılımı <i>Distribution of Foreign Arrivals by Means of Transport</i>	7	19. Turizm Bakanlığı Belgeli Yat İşletmeleri <i>Yachting Companies Licenced by the Tourism Ministry</i>	24
7. Turizm Gelirinin Kaynağı <i>Tourism Receipts by Sources</i>	8	20. Turizm Bakanlığı Belgeli Yat Limanları <i>Marinas Licenced by the Tourism Ministry</i>	25
8. Kişi Başı Turizm Geliri <i>Tourism Receipts per Person</i>	9	21. Seyahat Acentaları <i>Travel Agencies</i>	26
9. Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri <i>Accommodation Establishments Licenced by the Tourism Ministry</i>	10	22. Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklama ve Geceleme Sayıları <i>Number of Overnight Visitors and Nights Spent in Establishments Licenced by the Ministry and Municipalities</i>	27
10. Bakanlık Belgeli Turizm İşletmelerinin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı <i>Distribution of Ministry Licenced Accommodation Establishments by Main Tourism Centers</i>	11	23. Türk Turizminin Geçmiş 10 Yılda Gelişimi <i>Development of the Turkish Tourism in the Past 10 Years</i>	28
11. Bakanlık Belgeli Turizm İşletmelerinin Tür ve Sınıflara Göre Dağılımı <i>Distribution of Ministry Licenced Accommodation Establishments by Types and Classes</i>	12	24. Dünya Turizminde "TOP 10" <i>"TOP 10" in World Tourism</i>	29
12. Belediye Belgeli Turizm İşletmelerinin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı <i>Distribution of Municipality Licenced Accommodation Establishments by Main Tourism Centers</i>	14	25. Dünyadaki Turist Sayısı ve Turizm Gelirinin Bölgelere Göre Dağılımı <i>Distribution of Global Tourist Arrivals and Tourism Receipts by Regions</i>	30
13. Arazi Tahsis ve Tahsisli Yatak Sayıları (Nisan 2010) <i>Number of Land Allocations and Allocated Beds (April 2010)</i>	15	26. Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Turizmi İçindeki Yeri <i>Turkey's Place in World and European Tourism</i>	31

Bu çalışma TYD Araştırma Bölümü tarafından gerçekleştirilmiştir.

TYD Research Department

Ağustos / August 2010

1. Yabancı Ziyaretçi Sayısı ve Turizm Gelirinin Yıllara Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals and Tourism Revenues by Years

	Yabancı Ziyaretçi Sayısı <i>Foreign Arrivals</i>	Yıllık Değişim (%) <i>Annual Change (%)</i>	Turizm Geliri (milyon \$)* <i>Tourism Revenues (million \$)*</i>	Yıllık Değişim (%) <i>Annual Change (%)</i>
1991	5.517.897	2,4	2.654	-17,7
1992	7.076.096	28,2	3.639	37,1
1993	6.500.638	-8,1	3.959	8,8
1994	6.670.618	2,6	4.321	9,1
1995	7.726.886	15,8	4.957	14,7
1996	8.614.085	11,5	5.650	14,0
1997	9.689.004	12,5	7.002	23,9
1998	9.752.697	0,7	7.177	2,5
1999	7.487.285	-23,2	5.203	-33,4
2000	10.428.153	39,3	7.636	46,8
2001	11.618.969	11,4	10.167	31,8
2002	13.256.028	14,1	11.901	18,2
2003	14.029.558	5,8	13.203	10,9
2004	17.516.908	24,9	15.888	20,3
2005	21.124.886	20,6	18.154	14,3
2006	19.819.833	-6,2	16.851	-7,2
2007	23.340.911	17,8	18.487	9,7
2008	26.336.677	12,8	21.951	18,7
2009	27.077.114	2,8	21.249	-3,2

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Merkez Bankası / Source: Ministry of Culture and Tourism and Central Bank

(*) 1991-2000 yabancılarından, 2001-2009 yabancılar+yurtdışında yaşayan TC Vatandaşlarının Türkiye’de yaptıkları harcamalardan elde edilen gelirdir. Yurtdışında yaşayan Türkler 2001’de 2,7 milyar \$, 2002’de 2,9 milyar \$, 2003’te 3,5 milyar \$, 2004’te 3,8 milyar \$, 2005’te 4,2 milyar \$, 2006’da 4,3 milyar \$, 2007’de 4,5 milyar \$, 2008’de 5,1 milyar \$, 2009’da 5,4 milyar \$ harcama yapmıştır.

(*) 1991-2000 receipts obtained from foreign visitors, 2001-2009 receipts obtained from foreign visitors+Turkish citizens residing abroad. Turkish citizens residing abroad made a total expenditure of 2,7 billion US\$ in 2001, 2,9 billion US\$ in 2002, 3,5 billion US\$ in 2003, 3,8 billion US\$ in 2004, 4,2 billion US\$ in 2005, 4,3 billion US\$ in 2006, 4,5 billion US\$ in 2007, 5,1 billion US\$ in 2008 and 5,4 billion US\$ in 2009.

2. Yabancı Ziyaretçi Sayısı ve Turizm Gelirinin Aylara Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals and Tourism Revenues by Months

	2007		2008		2009		
	Yabancı Ziyaretçi Sayısı <i>Foreign Arrivals</i>	Turizm Geliri <i>Tourism Revenues</i> (milyon \$) (<i>million \$</i>)	Yabancı Ziyaretçi Sayısı <i>Foreign Arrivals</i>	Turizm Geliri <i>Tourism Revenues</i> (milyon \$) (<i>million \$</i>)	Yabancı Ziyaretçi Sayısı <i>Foreign Arrivals</i>	Turizm Geliri <i>Tourism Revenues</i> (milyon \$) (<i>million \$</i>)	
Ocak	714.425	727	782.786	885	751.817	799	January
Şubat	787.048	624	896.482	801	898.927	722	February
Mart	1.099.960	811	1.305.297	1.090	1.207.729	946	March
Nisan	1.520.954	921	1.647.903	1.053	1.750.281	1.021	April
Mayıs	2.287.645	1.270	2.748.564	1.692	2.718.788	1.444	May
Haziran	2.774.076	1.537	3.305.832	1.948	3.263.089	1.778	June
Temmuz	3.624.156	2.583	4.084.764	3.054	4.343.025	2.907	July
Ağustos	3.384.065	3.404	3.762.136	3.995	3.760.372	3.814	August
Eylül	2.799.276	2.745	2.981.044	2.939	3.136.010	2.806	September
Ekim	2.152.908	1.855	2.462.497	2.262	2.617.193	2.466	October
Kasım	1.177.475	1.135	1.267.996	1.270	1.403.740	1.442	November
Aralık	1.018.923	875	1.091.376	962	1.226.143	1.105	December
Toplam	23.340.911	18.487	26.336.677	21.951	27.077.114	21.249	Total

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Merkez Bankası
Source: Ministry of Culture and Tourism and Central Bank

3. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Başlıca Ülkelere Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals by Main Countries of Nationality

	2007	%	2008	%	2009	%	
Almanya	4.149.805	17,8	4.415.525	16,8	4.488.350	16,6	Germany
Rusya Federasyonu	2.465.336	10,6	2.879.278	10,9	2.694.733	10,0	Russian Federation
İngiltere	1.916.130	8,2	2.169.924	8,2	2.426.749	9,0	United Kingdom
Bulgaristan	1.239.667	5,3	1.255.343	4,8	1.406.604	5,2	Bulgaria
İran	1.058.208	4,5	1.134.965	4,3	1.383.261	5,1	Iran
Hollanda	1.053.675	4,5	1.141.580	4,3	1.127.150	4,2	Netherlands
Gürcistan	630.979	2,7	830.184	3,2	995.381	3,7	Georgia
Fransa	768.167	3,3	885.006	3,4	932.809	3,4	France
ABD	642.911	2,8	679.445	2,6	667.159	2,5	USA
İtalya	514.803	2,2	600.261	2,3	634.886	2,3	Italy
Yunanistan	447.950	1,9	572.212	2,2	616.489	2,3	Greece
Belçika	596.442	2,5	596.442	2,3	592.078	2,2	Belgium
Ukrayna	593.302	2,5	730.689	2,8	574.700	2,1	Ukraine
Avusturya	472.482	2,0	520.334	2,0	548.117	2,0	Austria
Suriye	332.840	1,4	406.935	1,5	509.679	1,9	Syria
Diğer	6.458.214	27,7	7.518.554	28,5	7.478.969	27,6	Others
Toplam	23.340.911	100,0	26.336.677	100,0	27.077.114	100,0	Total

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

4. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Dünyadaki Bölgelere Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals by Regions in the World

	2008	%	2009	%	
Avrupa Birliği	14.853.750	56,4	15.481.138	57,2	European Union
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)	5.713.180	21,7	5.480.640	20,2	Commonwealth of Independent States (CIS)
Diğer Avrupa Ülkeleri	945.214	3,6	949.311	3,5	Other European Countries
Asya-Pasifik	3.508.459	13,3	3.712.050	13,7	Asia-Pacific
Amerika Kıtası	980.843	3,7	1.001.416	3,7	Americas
Afrika	312.096	1,2	426.119	1,6	Africa
Diğer	23.135	0,1	26.440	0,1	Others
Toplam	26.336.677	100,0	27.077.114	100,0	Total

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

5. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals by Main Tourism Centers

	2007	%	2008	%	2009	%
Antalya	7.291.734	31,2	8.564.595	32,5	8.260.399	30,5
İstanbul	6.453.598	27,7	7.050.748	26,8	7.510.470	27,7
Muğla	2.571.920	11,0	2.876.201	10,9	2.820.298	10,4
İzmir	966.693	4,1	1.034.064	3,9	1.056.792	3,9
Aydın	509.872	2,2	594.240	2,3	615.102	2,3
Diğer / Others	5.547.094	23,8	6.216.829	23,6	6.814.053	25,2
Toplam / Total	23.340.911	100,0	26.336.677	100,0	27.077.114	100,0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

6. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Taşıt Araçlarına Göre Dağılımı
Distribution of Foreign Arrivals by Means of Transport

	2006		2007		2008		2009	
	Yabancı Ziyaretçi Sayısı		Yabancı Ziyaretçi Sayısı		Yabancı Ziyaretçi Sayısı		Yabancı Ziyaretçi Sayısı	
	<i>Foreign Arrivals</i>	%	<i>Foreign Arrivals</i>	%	<i>Foreign Arrivals</i>	%	<i>Foreign Arrivals</i>	%
Hava / Air	14.084.727	71,1	16.807.681	72,0	18.838.735	71,5	18.959.340	70,0
Kara / Land	4.206.198	21,2	4.721.569	20,2	5.388.308	20,5	6.029.950	22,3
Tren / Train	71.707	0,4	68.755	0,3	72.320	0,2	69.167	0,3
Deniz / Sea	1.457.201	7,3	1.742.906	7,5	2.037.314	7,8	2.018.657	7,4
Toplam / Total	19.819.833	100,0	23.340.911	100,0	26.336.677	100,0	27.077.114	100,0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

7. Turizm Gelirinin Kaynağı
Tourism Receipts by Sources

	Yabancı Ziyaretçilerden Elde Edilen Gelir (milyon \$) <i>Receipts Obtained from Foreign Visitors (million \$)</i>		Yurtdışında Yaşayan TC Vatandaşlarının Türkiye'de Yaptıkları Harcamalardan Elde Edilen Gelir (milyon \$) <i>Receipts Obtained from Turkish Citizens Residing Abroad (million \$)</i>		Toplam Turizm Geliri (milyon \$) <i>Total Tourism Receipts (million \$)</i>	
		% Pay % Share		% Pay % Share		% Pay % Share
2003	9.677	73,3	3.526	26,7	13.203	100
2004	12.124	76,3	3.764	23,7	15.888	100
2005	13.929	76,7	4.225	23,3	18.154	100
2006	12.554	74,5	4.297	25,5	16.851	100
2007	13.990	75,7	4.497	24,3	18.487	100
2008	16.802	76,5	5.149	23,5	21.951	100
2009	15.853	74,6	5.396	25,4	21.249	100

Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Turkish Statistical Institute (Turkstat), Ministry of Culture and Tourism

8. Kişi Başı Turizm Geliri
Tourism Receipts per Person

	YABANCILAR FOREIGNERS			YURTDIŞINDA YAŞAYAN TC VATANDAŞLARI TURKISH CITIZENS RESIDING ABROAD			TOPLAM TOTAL		
	Çıkış Yapan Yabancı Sayısı (bin kişi) Number of Departing Foreigners (thousand)	Turizm Geliri (milyon \$) Tourism Receipts (million \$)	Kişi Başı Turizm Geliri (\$) Tourism Receipts per Person (\$)	Çıkış Yapan TC Vatandaşı (bin kişi) Number of Departing Turkish Citizens Residing Abroad (thousand)	Turizm Geliri (milyon \$) Tourism Receipts (million \$)	Kişi Başı Turizm Geliri (\$) Tourism Receipts per Person (\$)	Çıkış Yapan Yabancı+Yurtdışında Yaşayan TC Vatandaşı (bin kişi) Number of Departing Foreigners+Turkish Citizens Residing Abroad (thousand)	Turizm Geliri (milyon \$) Tourism Receipts (million \$)	Kişi Başı Turizm Geliri (\$) Tourism Receipts per Person (\$)
2003	13.701	9.677	706	2.601	3.526	1.356	16.302	13.203	810
2004	17.203	12.124	705	3.060	3.764	1.230	20.263	15.888	784
2005	20.523	13.929	679	3.602	4.225	1.173	24.125	18.154	752
2006	19.276	12.554	651	3.873	4.297	1.109	23.149	16.851	728
2007	23.017	13.990	608	4.197	4.497	1.071	27.214	18.487	679
2008	26.431	16.802	636	4.549	5.149	1.132	30.980	21.951	709
2009	27.348	15.853	580	4.658	5.396	1.158	32.006	21.249	664

Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Source: Turkish Statistical Institute (Turkstat), Ministry of Culture and Tourism

9. Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Tesisleri
Accommodation Establishments Licenced by the Tourism Ministry

	Yatırım Belgeli / <i>Investment Licenced</i>		İşletme Belgeli / <i>Operation Licenced</i>	
	Tesis <i>Establishments</i>	Yatak <i>Beds</i>	Tesis <i>Establishments</i>	Yatak <i>Beds</i>
1991	1.987	331.711	1.404	200.678
1992	1.938	309.139	1.498	219.940
1993	1.788	276.037	1.581	235.238
1994	1.578	240.932	1.729	265.136
1995	1.334	202.483	1.793	286.463
1996	1.309	202.631	1.866	301.524
1997	1.402	236.632	1.933	313.298
1998	1.365	249.125	1.954	314.215
1999	1.311	245.543	1.907	319.313
2000	1.300	243.744	1.824	325.168
2001	1.237	229.047	1.998	368.819
2002	1.138	222.876	2.124	396.148
2003	1.130	242.603	2.240	420.697
2004	1.151	259.424	2.357	454.290
2005	1.039	278.255	2.412	483.330
2006	869	274.687	2.475	508.632
2007	776	254.191	2.514	532.262
2008	772	258.287	2.566	567.470
2009*	753	232.256	2.624	609.260

(*) Kasım 2009 itibarıyla geçici verilerdir. / *Provisional data as of November 2009.*

Not: Yatırım belgesiyle faaliyet gösteren yatak sayısının 1993'te 61.765, 1994'te 49.048, 1995'te 43.292, 1996'da 38.874, 1997'de 38.089, 1998'de 27.389, 1999'da 20.000, 2000'de 50.000, 2001'de 30.000, 2002'de 35.000, 2003'te 30.000, 2004-2009 arasında 40.000 dolayında olduğunu tahmin etmekteyiz. Yatırım belgesiyle işletilen yatak sayısı, işletme belgeli yatak kapasitesine ilave edildiğinde fiilen işletilen yatak sayısı 1993'te 297.003, 1994'te 314.184, 1995'te 329.755, 1996'da 340.398, 1997'de 351.387, 1998'de 341.604, 1999'da 339.313, 2000'de 375.168, 2001'de 400.000, 2002'de 430.000, 2003'te 450.000, 2004'te 495.000, 2005'te 525.000, 2006'da 550.000, 2007'de 572.000, 2008'de 607.000, 2009'da ise 650.000 civarında olmaktadır.

Note: We estimate that number of beds operated with investment licence were 61.765 in 1993, 49.048 in 1994, 43.292 in 1995, 38.874 in 1996, 38.089 in 1997, 27.389 in 1998, 20.000 in 1999, 50.000 in 2000, 30.000 in 2001, 35.000 in 2002, 30.000 in 2003, 40.000 between 2004-2009. When the number of beds operated with investment licence is added to the number of beds of the operation licenced establishments, actually operated bed capacity becomes 297.003 in 1993, 314.184 in 1994, 329.755 in 1995, 340.398 in 1996, 351.387 in 1997, 341.604 in 1998, 339.313 in 1999, 375.168 in 2000, 400.000 in 2001, 430.000 in 2002, 450.000 in 2003, 495.000 in 2004, 525.000 in 2005, 550.000 in 2006, 572.000 in 2007, 607.000 in 2008 and 650.000 in 2009.

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı / *Source: Ministry of Culture and Tourism*

10. Bakanlık Belgeli Turizm İşletmelerinin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı (2008)*
Distribution of Ministry Licenced Accommodation Establishments by Main Tourism Centers
(2008)*

	<u>Yatırım Belgeli / Investment Licenced</u>				<u>İşletme Belgeli / Operation Licenced</u>			
	Tesis <i>Establishments</i>	%	Yatak <i>Beds</i>	%	Tesis <i>Establishments</i>	%	Yatak <i>Beds</i>	%
İstanbul	79	10,2	24.987	9,7	363	14,1	60.926	10,7
Antalya	169	21,9	84.553	32,7	643	25,1	261.964	46,2
Muğla	141	18,3	53.361	20,7	372	14,5	80.980	14,3
İzmir	42	5,4	14.568	5,6	133	5,2	26.103	4,6
Aydın	27	3,5	15.295	5,9	80	3,1	18.302	3,2
Diğer / <i>Others</i>	314	40,7	65.473	25,4	975	38,0	119.195	21,0
Toplam / Total	772	100,0	258.287	100,0	2.566	100,0	567.470	100,0

(*) Bu kitapçığın yayınlandığı tarihte 2009 rakamları açıklanmadığından 2008 verilerini içerir /
Includes 2008 data as 2009 figures were not released before going into print

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

11. Bakanlık Belgeli Turizm İşletmelerinin Tür ve Sınıflara Göre Dağılımı (2008)*
Distribution of Ministry Licenced Accommodation Establishments by Types and Classes
(2008)*

	Sınıf / Class	Yatırım Belgeli Investment Licenced		İşletme Belgeli Operation Licenced	
		Tesis Establishments	Yatak Beds	Tesis Establishments	Yatak Beds
Oteller / Hotels	5 yıldızlı / 5 star	129	82.762	267	179.964
	4 yıldızlı / 4 star	202	74.506	471	147.153
	3 yıldızlı / 3 star	154	22.792	645	91.960
	2 yıldızlı / 2 star	60	4.696	616	47.490
	1 yıldızlı / 1 star	20	1.242	91	6.626
Tatil Köyleri / Holiday Villages	1. sınıf / 1st class	26	19.025	66	50.836
	2. sınıf / 2nd class	13	7.652	20	8.383
Moteller / Motels		2	124	18	939
Özel Belgeli Oteller / Special Licenced Hotels		12	1.044	170	11.695
Apart Oteller / Apart Hotels		49	19.695	102	11.732
Pansiyonlar / Boarding Houses		21	797	63	1.926

Termal Oteller / <i>Thermal Hotels</i>	10	6.369	13	3.049
Kampingerler / <i>Campings</i>	4	2.511	6	1.169
Oberjler / <i>Inns</i>	-	-	1	481
Golf Tesisleri / <i>Golf Facilities with Accommodation</i>	3	510	1	68
Turizm Kompleksleri / <i>Tourism Complexes</i>	5	4.993	2	1.987
Eğitim ve Uygulama Tesisleri / <i>Training and Practice Facilities</i>	-	-	1	72
B Tipi Tatil Sitesi / <i>B Type Holiday Site</i>	12	4.792	2	860
Butik Otel / <i>Boutique Hotels</i>	42	4.042	9	813
Çiftlik Evi / <i>Ranch / Village House</i>	3	235	1	115
Dağ Evi / <i>Ranch / Mountain House</i>	2	176	1	152
Butik Tatil Villaları / <i>Boutique Holiday Villas</i>	2	244	-	-
Yayla Evi / <i>Mountain Pasture House</i>	1	80	-	-
Toplam / Total	772	258.287	2.566	567.470

(*) Bu kitapçığın yayınlandığı tarihte 2009 rakamları açıklanmadığından 2008 verilerini içerir /
Includes 2008 data as 2009 figures were not released before going into print

Kaynak: Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

12. Belediye Belgeli Turizm İşletmelerinin Başlıca Turistik Merkezlere Göre Dağılımı (2008)
Distribution of Municipality Licenced Accommodation Establishments by Main Tourism Centers (2008)

	Tesis Establishments	%	Yatak Beds	%
İstanbul	643	9,1	36.261	9,1
Antalya	972	13,8	86.149	21,7
Muğla	866	12,3	52.862	13,3
İzmir	442	6,3	20.075	5,0
Aydın	473	6,7	27.522	6,9
Diğer / Others	3.668	51,8	174.815	44,0
Toplam / Total	7.064	100,0	397.684	100,0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

13. Arazi Tahsisi ve Tahsisli Yatak Sayıları (Nisan 2010)
Number of Land Allocations and Allocated Beds (April 2010)

	Kesin Tahsis <i>Final Allocation</i>		Kesin Tahsis <i>Final Allocation</i>		Ön İzinli <i>Preliminary Permit</i>		Toplam <i>Total</i>	
	İşletmede <i>In Operation</i>		Yatırımda <i>On Construction</i>		Tahsis Sayısı <i>Number of Allocations</i>	Yatak Sayısı <i>Number of Beds</i>		
	Tahsis Sayısı <i>Number of Allocations</i>	Yatak Sayısı <i>Number of Beds</i>	Tahsis Sayısı <i>Number of Allocations</i>	Yatak Sayısı <i>Number of Beds</i>			Tahsis Sayısı <i>Number of Allocations</i>	Yatak Sayısı <i>Number of Beds</i>
AFYON					3	660	3	660
AKSARAY	1	97					1	97
ANTALYA	218	110.833	32	10.818	9	2.159	259	123.810
AYDIN	9	2.352	7	2.491			16	4.843
BALIKESİR	2	100					2	100
BOLU	6	481	1	250			7	731
BURSA	4	1.324	4	754			8	2.078
ÇANAKKALE			1				1	
EDİRNE	1	64					1	64
ELAZIĞ	1	81					1	81
ERZURUM	3	512	1		8	2.770	12	3.282
İSPARTA	1	280	1	225	2	235	4	740
İSTANBUL	7	1.908	1	1.000			8	2.908
İZMİR	10	5.133	4	1.670	5	2.140	19	8.943
KARS	2	597	2	174	1		5	771
KAYSERİ	2	140	1	120	1	75	4	335
MERSİN			12	7.600			12	7.600
MUĞLA	27	10.118	12	4.080	7	1.532	46	15.730
RİZE					1	80	1	80
Toplam								
Total	294	134.020	79	29.182	37	9.651	410	172.853

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı / Source: Ministry of Culture and Tourism

14. Turizm Gelirlerinin GSYİH ve İhracat Gelirleri İçindeki Payı
Share of Tourism Receipts in GDP and Export Revenues

		Mal İhracatı (milyar \$) <i>Commodity Exports</i> (billion \$)	Turizm Geliri(**) (milyar \$) <i>Tourism Receipts(**)</i> (billion \$)	Turizm Geliri / GSYİH <i>Tourism Receipts /</i> GDP	Turizm Geliri / Mal İhracatı <i>Tourism Receipts /</i> <i>Commodity Exports</i>
	GSYİH (milyar \$)(*) <i>GDP (billion \$)(*)</i>			%	%
1991	150	13,6	2,7	1,8	19,8
1992	158	14,7	3,6	2,3	24,5
1993	179	15,3	4,0	2,2	26,1
1994	132	18,1	4,3	3,3	23,8
1995	170	21,6	5,0	2,9	23,1
1996	184	23,2	5,6	3,0	24,1
1997	192	26,3	7,0	3,6	26,6
1998	271	27,0	7,2	2,7	26,7
1999	248	26,6	5,2	2,1	19,5
2000	265	27,8	7,6	2,9	27,3
2001	197	31,3	10,1	5,1	25,9
2002	230	36,1	11,9	5,2	23,5
2003	305	47,3	13,2	4,3	27,9
2004	390	63,2	15,9	4,1	25,2
2005	481	73,5	18,2	3,8	24,7
2006	526	85,5	16,9	3,2	19,8
2007	649	107,2	18,5	2,8	17,3
2008	742	132,0	21,9	3,0	16,6
2009	618	102,1	21,3	3,4	20,8

(*) 1998-2009 yeni seri / *New series*

(**) 1991-2000 yabancılardan elde edilen gelir / *Receipts obtained from foreign visitors.*

2001-2009 yabancılardan+yurtdışında yaşayan Türklere elde edilen gelir / *Receipts obtained from foreign visitors+Turkish citizens living abroad.*

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Merkez Bankası / *Source: Turkish Statistical Institute (Turkstat), Central Bank*

15. Başlıca Sektörlerde Kişi başı İstihdam Maliyeti (2009)
Employment Costs per Person in Main Sectors (2009)

Sektör	A Toplam Yatırım (milyon \$) Total Investments (million \$)	B Yaratılan İstihdam Employment Created	A / B Bir Kişilik İstihdamın Maliyeti (\$) Employment Costs per Person (\$)	10 Milyon \$ Yatırımın Yarattığı İstihdam Employment Created by 10 Million \$ Investments	Sectors
MADENCİLİK	515	3.543	145.275	69	MINING
İMALAT SANAYİ	5.381	47.656	112.913	89	MANUFACTURING INDUSTRY
ENERJİ	2.935	1.581	1.856.420	5	ENERGY
HİZMETLER	3.995	27.355	146.043	68	SERVICES
Turizm	1.436	12.280	116.952	86	Tourism
Türkiye Toplamı	12.825	80.135	160.841	62	Turkey Total

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Source: Undersecretariat of Treasury

16. Yatırım Teşvik Belgeleri
Investment Incentive Certificates

	Yatırım Teşvik Belgeleri Tutarı							
	Amount of Investment Incentive Certificates							
	Belge Adedi			Turizm / Tourism (3)		Toplam / Total (4)		
	Number of Certificates			Cari bin TL		Cari bin TL		
(1)	(2)	(1) / (2)	Current	milyon \$	Current	milyon \$	(3) / (4)	
Turizm	Toplam	(%)	thousand TL	million \$	thousand TL	million \$	(%)	
Tourism	Total	(%)						
1991	146	1.775	8,2	1.527	366	38.175	9.155	4,0
1992	112	1.554	7,2	1.767	257	51.593	7.464	3,4
1993	150	3.051	4,9	6.648	605	229.248	20.867	2,9
1994	58	1.393	4,2	6.733	227	214.032	7.205	3,1
1995	137	4.954	2,8	20.657	452	2.187.011	47.851	0,9
1996	186	5.023	3,7	40.621	501	1.997.992	24.625	2,0
1997	284	5.144	5,5	155.084	1.025	3.302.618	21.810	4,7
1998	244	4.291	5,7	213.240	820	4.100.777	15.772	5,2
1999	199	2.967	6,7	298.772	715	4.664.362	11.164	6,4
2000	153	3.521	4,3	323.331	520	8.761.378	14.050	3,7
2001	138	2.155	6,4	421.371	345	10.598.842	8.684	4,0
2002	187	3.002	6,2	1.675.256	1.113	15.229.599	10.119	11,0
2003	257	3.876	6,6	2.723.000	1.820	25.936.669	17.350	10,5
2004	179	4.078	4,4	1.805.600	1.270	21.495.347	15.110	8,4
2005	228	4.303	5,3	2.964.000	2.212	24.296.946	18.132	12,2
2006	146	3.090	4,7	1.776.000	1.242	22.768.061	15.922	7,8
2007	157	2.366	6,6	1.572.000	1.209	27.197.214	20.921	5,8
2008	142	2.449	5,8	1.555.300	1.196	28.337.211	21.967	5,4
2009	166	2.492	6,7	2.226.060	1.436	19.878.018	12.825	11,2

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı / Source: Undersecretariat of Treasury

17. Bazı AB ve Akdeniz Ülkeleri ile Türkiye'de Devlet Tarafından Uygulanan Turizm Yatırım Teşvikleri
Government Tourism Investment Incentives in Some EU and Mediterranean Countries and Turkey

	Arazi Tahsisi Land Allocation	KDV İstisnası VAT Exemption	Hibe Grants	Kredi Loans	Faiz Sùbvansiyonu Interest Rate Subsidy	Leasing Sùbvansiyonu Leasing Subsidy	Kurumlar Vergisi İstisnası Corporate TAX Exemption	Yatırım İndirimi Investment Allowance	İstihdam Teşviği Employment Incentive	Eğitim Desteği Training Subsidy	Diğer Vergi İstisnaları (İthalat, emlak, vs.) Other Tax Exemptions (imports, property, etc.)
İspanya <i>Spain</i>	-	-	+	+	+	-	-	-	+	+	-
Portekiz <i>Portugal</i>	-	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+
Fransa <i>France</i>	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+
İtalya <i>Italy</i>	-	-	+	+	+	-	+	-	+	+	-
Yunanistan <i>Greece</i>	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-	-
Polonya <i>Poland</i>	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+
Macaristan <i>Hungary</i>	-	-	+	-	-	-	+	-	+	+	+
Mısır <i>Egypt</i>	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+
Türkiye <i>Turkey</i>	+	+	-	-	+	-	+	-	+	-	+

Karşılıksız Hibe veya Kredi (Yatırım Maliyetinin Yüzdesi)
Non-repayable Cash Grants or Loans (as Percentage of Total Investment)

		Diğer / Other
İspanya / Spain	% 20-50'si kadar hibe (bölgelere göre) <i>grants between 20-50%</i> <i>(according to location)</i>	Her yeni işgücü için sosyal güvenlik primlerinin belli bir yüzdesinin muaf tutulması; sektördeki KOBİ'lere özel destek, personel eğitimine özel destek
	5 yılı ödemesiz, 15 yıl vadeli kredi imkanı <i>Loans of 15 years term,</i> <i>5 years grace period</i>	<i>Exemption of a certain percentage</i> <i>of social security premiums for every</i> <i>new job, special support for SMEs in the sector,</i> <i>special support for personnel training</i>
Portekiz / Portugal	Hibe ile kredi miktarı ve şartları hükümet tarafından belirlenir. <i>The level and terms of grants and loans are determined by the government</i>	Kurumlar vergisi istisnası, her yeni iş için istihdam teşviği, personel eğitim desteği, yerel emlak vergisi istisnaları <i>Corporate tax exemption, job creation incentive, training incentive, local and property tax exemptions</i>
Fransa / France	% 10-35'i kadar hibe (bölgelere göre) <i>grants between 10-35%</i> <i>(according to location)</i>	Kurumlar vergisi istisnası, her yeni iş için istihdam teşviği, personel eğitim desteği, emlak vergisi istisnası <i>Corporate tax exemption, job creation incentive, personnel training subsidy, property tax exemption</i>

İtalya / <i>Italy</i>	Hibe ve düşük faizli krediler bölge ve yatırım miktarına göre verilmektedir. <i>Grants and low interest loans are given according to location and investment size</i>	Kurumlar vergisi istisnası, her yeni iş için istihdam teşviği, personel eğitim desteği, yerel vergi istisnaları <i>Corporate tax exemption, job creation incentive, personnel training incentive, local tax exemptions</i>
Yunanistan / <i>Greece</i>	%60'a kadar hibe (bölgelere göre) <i>grants up to 60% (according to location)</i>	Leasing bedelinin % 60'ına kadar leasing sübvansiyonu, %60'a kadar yatırım indirimi; her yeni iş için istihdam maliyetinin %60'ına kadar sübvansiyon <i>Lease subsidy up to 60% of the lease expenditures, up to 60% Investment allowance, up to 60% cost subsidy for new employment created</i>
Polonya / <i>Poland</i>	% 30-50'si kadar hibe (bölgelere göre) <i>grants between 30-50% (according to location)</i>	Her yeni iş için istihdam teşviği; %30-50 kurumlar vergisi indirimi, eğitim desteği, sosyal sigorta primi katkısı, gümrük vergisi ve yerel vergi istisnaları <i>Employment incentive for every new job; corporate tax exemption between 30-50 % personnel training subsidy, social insurance contribution, customs duty and local tax exemptions</i>

Macaristan / Hungary	Hibe miktarı proje bazında hükümet tarafından belirlenir <i>the level of cash grants is decided by the government on project basis</i>	Her yeni iş için istihdam teşviği, %80'e kadar kurumlar vergisi indirimi, personel eğitim desteği, bölgesel vergi istisnaları <i>Employment incentive for every new job; corporate tax exemption up to 80% personnel training subsidy, regional tax exemptions</i>
Mısır / Egypt	Yok <i>None</i>	10 yıl süreyle kurumlar vergisi istisnası, coğrafi bölgelere göre çok düşük arazi tahsis m ² bedelleri, personel eğitim desteği, gümrük ve satış vergilerinin 10 yıla kadar taksitlendirilmesi <i>10 year corporate tax exemption, very low per sqm cost for land allocation depending on the geographical locations, personnel training subsidy, customs and sales taxes in installments up to 10 years</i>
Türkiye / Turkey	Yok <i>None</i>	Gümrük vergisi istisnası; KDV istisnası; vergi-resim-harç istisnası; indirimli kurumlar vergisi; sigorta primi işveren payı desteği; faiz desteği, arazi tahsisi <i>Tax exemption on imported items, VAT exemption on local machinery and equipment, tax duties and charges exemption on local purchases, reduced corporate tax rates; subsidy on employer share for social security / employment tax; interest rate subsidy, land allocation</i>

18. Havayolu Taşımacılığı
Air Transportation

	Özel Sektör Havacılık İşletmeleri <i>Private Sector Air Carriers</i>		Türk Hava Yolları <i>Turkish Airlines</i>		Toplam <i>Total</i>	
	Uçak Sayısı <i>Number of Airplanes</i>	Koltuk Sayısı <i>Number of Seats</i>	Uçak Sayısı <i>Number of Airplanes</i>	Koltuk Sayısı <i>Number of Seats</i>	Uçak Sayısı <i>Number of Airplanes</i>	Koltuk Sayısı <i>Number of Seats</i>
1992	40	6.273	40	6.566	80	12.839
1993	42	7.046	58	9.275	100	16.321
1994	45	7.708	56	9.797	101	17.505
1995	57	10.278	57	9.201	114	19.479
1996	58	11.301	62	9.869	120	21.170
1997	59	11.417	63	10.038	122	21.455
1998	63	12.236	69	10.911	132	23.147
1999	51	10.121	72	11.620	123	21.741
2000	34	8.606	72	11.917	106	20.523
2001	56	11.312	69	10.855	125	22.167
2002	77	15.835	65	10.598	142	26.433
2003	80	16.152	74	12.147	154	28.299
2004	100	20.689	73	11.655	173	32.344
2005	120	23.857	88	15.135	208	38.992
2006	115	22.402	98	17.525	213	39.927
2007	110	20.677	99	17.660	209	38.337
2008	125	22.524	111	21.108	236	43.632
2009	138	26.597	123	22.414	261	49.011

Kaynak: TÖSHİD ve THY

Source: Turkish Private Air Carriers Association and Turkish Airlines

19. Turizm Bakanlığı Belgeli Yat İşletmeleri
Yachting Companies Licenced by the Tourism Ministry

	Yatırım Belgeli		İşletme Belgeli				Toplam İşletme Belgeli	
	<i>Investment Licenced</i>		<i>Domestic</i>		<i>Foreign</i>		<i>Total Operation Licenced</i>	
	<i>Yat</i>	<i>Yatak</i>	<i>Yat</i>	<i>Yatak</i>	<i>Yat</i>	<i>Yatak</i>	<i>Yat</i>	<i>Yatak</i>
	<i>Yachts</i>	<i>Beds</i>	<i>Yachts</i>	<i>Beds</i>	<i>Yachts</i>	<i>Beds</i>	<i>Yachts</i>	<i>Beds</i>
1991	397	4.281	460	4.559	403	2.846	863	7.405
1992	390	4.121	481	4.971	525	3.609	1.006	8.580
1993	400	4.253	474	5.034	553	3.732	1.027	8.766
1994	328	3.565	524	5.401	498	3.243	1.022	8.644
1995	336	3.655	547	5.567	412	2.616	959	8.183
1996	324	3.628	585	5.905	398	2.542	983	8.447
1997	321	3.605	606	6.071	393	2.470	999	8.550
1998	322	3.628	618	6.100	414	2.557	1.032	8.579
1999	323	3.625	612	6.013	410	2.573	1.022	8.586
2000	325	3.642	817	7.378	455	2.856	1.272	10.234
2001	307	3.551	821	7.404	480	2.977	1.301	10.381
2002	234	2.645	725	6.774	369	2.457	1.094	9.231
2003	234	2.645	725	6.905	333	2.329	1.058	9.234
2004	148	1.532	720	6.640	294	2.110	1.014	8.750
2005	97	874	723	6.394	345	2.486	1.068	8.880
2006	19	235	666	5.398	395	2.764	1.061	8.162
2007	5	235	845	6.764	381	2.748	1.133	9.512
2008	10	139	990	8.051	431	3.116	1.421	11.167
2009	10	139	964	7.841	433	3.191	1.397	11.032

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı / Source: Ministry of Culture and Tourism

20. Turizm Bakanlığı Belgeli Yat Limanları (2009)
Marinas Licenced by the Tourism Ministry (2009)

Yat Limanları / <i>Marinas</i>					
Kapasite / <i>Capacity</i>					
	Liman Sayısı	Denizde	Karada	Toplam	
	<i>Marinas</i>	<i>Sea</i>	<i>Land</i>	<i>Total</i>	
Yatırım Belgeli	11	3.289	1.498	4.787	<i>Investment Licenced</i>
İşletme Belgeli	20	4.095	1.675	5.770	<i>Operation Licenced</i>
Toplam	31	7.384	3.173	10.557	<i>Total</i>

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Source: Ministry of Culture and Tourism

21. Seyahat Acentaları (Merkez + Şube)
Travel Agencies (Head Office + Branch Office)

	A GRUP GEÇİCİ A GROUP PROVISIONAL	A GRUP A GROUP	B GRUP B GROUP	C GRUP C GROUP	TOPLAM TOTAL
1991	285	561	168	91	1.105
1992	482	736	149	96	1.463
1993	621	829	176	111	1.737
1994	535	1.075	178	167	1.955
1995	659	1.206	202	175	2.242
1996	855	1.425	204	221	2.705
1997	1.319	1.915	209	445	3.868
1998	1.425	2.233	198	452	4.308
1999	1.101	2.637	212	448	4.398
2000	853	2.869	215	444	4.381
2001	646	3.152	228	436	4.462
2002	498	3.333	243	396	4.470
2003	472	3.431	230	354	4.487
2004	690	3.566	219	43	4.518
2005	819	3.614	211	356	5.000
2006	-	4.739	211	360	5.310
2007	-	5.027	200	330	5.557
2008	-	5.301	182	316	5.799
2009	-	5.571	144	272	5.987

Kaynak: TÜRSAB

Source: Association of Turkish Travel Agencies

22. Bakanlık ve Belediye Belgeli Tesislerde Konaklama ve Geceleme Sayıları (2008)*
Number of Overnight Visitors and Nights Spent in Establishments Licenced
by the Ministry and Municipalities (2008)*

	Konaklayan Kişi Sayısı Number of Overnight Visitors			Geceleme Sayısı Number of Nights Spent		
	Yabancı Foreigner	Yerli Citizen	Toplam Total	Yabancı Foreigner	Yerli Citizen	Toplam Total
Bakanlık Belgeli Tesisler Establishments Licenced by the Tourism Ministry	13.647.606	11.286.396	24.934.002	56.918.298	20.832.444	77.750.742
Belediye Belgeli Tesisler Establishments Licenced by Municipalities	4.115.212	11.468.804	15.584.016	16.672.587	19.494.427	36.167.014
Toplam / Total	17.762.818	22.755.200	40.518.018	73.590.885	40.326.871	113.917.756

(*)Bu kitapçığın yayınlandığı tarihte 2009 rakamları açıklanmadığından 2008 verilerini içerir.

(*)Includes 2008 data, as 2009 figures were not released before going into print.

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Source: Ministry of Culture and Tourism

23. Türk Turizminin Geçmiş 10 Yıldaki Gelişimi
Development of the Turkish Tourism in the Past 10 Years

	1999	2009	% Değişim/ Change		1999	2009	% Değişim/ Change
Yabancı Ziyaretçi Sayısı / Foreign Arrivals	7.487.285	27.077.114	261,6	Uçak Koltuğu / Airplane Seats	21.741	49.011	125,4
Turizm Geliri (milyon \$) Tourism Receipts (million \$)	5.203	21.249	308,4	Yat Yatağı / Yacht Beds	8.586	11.032	28,5
Turizm Bakanlığı Belgeli Konaklama Kapasitesi / Accommodation Capacity Licenced by the Tourism Ministry	339.000	650.000	91,7	Seyahat Acentası / Travel Agencies	4.398	5.987	36,1
Yatırım Teşvik Belgesi Tutarı (milyon \$) / Amount of Investment Incentive Certificates (million \$)	715	1.436	100,8	Turizm Geliri / GSYİH Tourism Receipts / GDP	%2,1	%3,4	
				Turizm Geliri / Mal İhracatı Tourism Receipts / Commodity Exports	%19,5	%20,8	
				Türkiye'nin Dünya Turizmindeki Yeri Turkey's Place in World Tourism			
				- Turist Sayısı / Tourist Arrivals	%1,1	%2,9	
				- Turizm Geliri / Tourism Receipts	%1,1	%2,5	

24. Dünya Turizminde "TOP 10" (2009)
"TOP 10" in World Tourism (2009)

No	Turist Sayısı(*) Tourist Arrivals(*)		Turizm Geliri Tourism Receipts					
	milyon millions	Dünyadaki Payı (%) % of World Total		milyar \$ billion \$	Dünyadaki Payı (%) % of World Total			
1	Fransa	74,2	8,4	France	ABD	94,2	11,1	USA
2	ABD	54,9	6,2	USA	İspanya	53,2	6,2	Spain
3	İspanya	52,2	5,9	Spain	Fransa	48,7	5,7	France
4	Çin	50,9	5,8	China	İtalya	40,2	4,7	Italy
5	İtalya	43,2	4,9	Italy	Çin	39,7	4,7	China
6	İngiltere	28,0	3,2	U. Kingdom	Almanya	34,7	4,1	Germany
7	Türkiye	25,5	2,9	Turkey	İngiltere	30,1	3,5	U. Kingdom
8	Almanya	24,2	2,8	Germany	Avustralya	25,6	3,0	Australia
9	Malezya	23,6	2,8	Malaysia	Türkiye	21,3	2,5	Turkey
10	Meksika	21,5	2,4	Mexico	Avusturya	19,4	2,3	Austria
Dünya Toplamı /		880			Dünya Toplamı /	852		
World Total					World Total			

(*) Gününbirlikçiler hariç / Excluding same-day visitors.

Kaynak: Dünya Turizm Örgütü

Source: World Tourism Organization

25. Dünyadaki Turist Sayısı ve Turizm Gelirinin Bölgelere Göre Dağılımı (2009)
Distribution of International Tourist Arrivals and Tourism Receipts by Regions (2009)

	Turist Sayısı		Turizm Geliri		
	<i>Tourist Arrivals</i>		<i>Tourism Receipts</i>		
	milyon	Dünyadaki Payı (%)	milyar \$	Dünyadaki Payı (%)	
	<i>millions</i>	<i>% of World Total</i>	<i>billion \$</i>	<i>% of World Total</i>	
Avrupa	460,0	52,3	412,4	48,4	Europe
Asya-Pasifik	180,9	20,6	202,8	23,8	Asia and the Pacific
Amerika	140,0	15,9	165,6	19,4	Americas
Afrika	45,9	5,2	28,1	3,3	Africa
Orta Doğu	52,9	6,0	43,3	5,1	Middle East
Dünya Toplamı	880	100,0	852	100,0	World Total

Kaynak: Dünya Turizm Örgütü

Source: World Tourism Organization

26. Türkiye'nin Dünya ve Avrupa Turizmi İçindeki Yeri
Turkey's Place in World and European Tourism

	Turist Sayısı (milyon kişi)* / <i>Tourist Arrivals (millions)*</i>					
	(1) Turkey	(2) Europe	(3) World	(1) / (2) %	(1) / (3) %	(2) / (3) %
1999	6,9	380,2	650,4	1,8	1,1	58,4
2000	9,6	392,7	687,3	2,4	1,4	57,8
2001	10,8	390,8	684,1	2,8	1,6	57,8
2002	12,8	399,8	702,6	3,2	1,8	56,9
2003	13,3	395,9	688,8	3,4	1,9	57,5
2004	16,8	424,5	766	4,0	2,2	54,4
2005	20,3	441,0	801	4,6	2,5	54,7
2006	18,9	463,9	846	4,1	2,2	54,6
2007	22,2	485,4	900	4,6	2,5	53,9
2008	25,0	487,3	919	5,1	2,7	52,9
2009	25,5	460,0	880	5,5	2,9	52,3
1999-2009 Yıllık Ort. Büyüme (%)						
<i>1999-2009 Average Annual Growth (%)</i>	14,0	1,9	3,1			
	Turizm Geliri (milyar \$) / <i>Tourism Receipts (billion \$)</i>					
1999	5,2	233,1	455,4	2,2	1,1	51,2
2000	7,6	234,5	473,4	3,3	1,6	49,1
2001	10,1	230,4	459,5	4,3	2,2	49,8
2002	11,9	240,5	474,2	4,9	2,5	50,7
2003	13,2	283,1	525,1	4,7	2,5	53,9
2004	15,9	328,2	632,7	4,8	2,5	51,9
2005	18,2	350,5	680	5,2	2,7	51,7
2006	16,9	376,9	744	4,5	2,3	50,8
2007	18,5	435,1	859	4,3	2,2	50,8
2008	22,0	472,8	942	4,7	2,3	50,2
2009	21,3	412,4	852	5,2	2,5	48,4
1999-2009 Yıllık Ort. Büyüme (%)						
<i>1999-2009 Average Annual Growth (%)</i>	15,1	5,9	6,5			

(*) Gününbirlikçiler hariç / *Excluding same-day visitors.*

Kaynak: Dünya Turizm Örgütü / *Source: World Tourism Organization*

Notlar / Notes